26/02/2026

26 Φεβρουαρίου: Εορτάζει η Αγία Φωτεινή η Σαμαρείτιδα

/ Βίοι Αγίων

Σήμερα, 26 Φεβρουαρίου, η Εκκλησία τιμά τη μνήμη του Αγίου Πορφυρίου Επισκόπου Γάζης, της Αγίας Φωτεινής της Σαμαρείτιδος των τέκνων αυτής, καθώς και του μάρτυρος Θεοκλήτου.

- Του ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ, Θεολόγου – Καθηγητού

Η ισαπόστολος Αγία Φωτεινή και η αγία οικογένειά της

Τα βιβλικά πρόσωπα της Καινής Διαθήκης έχουν ιδιαίτερη θέση στο αγιολόγιο της Εκκλησίας μας. Κι’ αυτό, διότι είναι εκείνοι, οι οποίοι έζησαν στην εποχή που έζησε στη γη ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός και οι περισσότεροι σχετίστηκαν με Αυτόν. Ένα από αυτά τα πρόσωπα υπήρξε και η αγία Φωτεινή η Ισαπόστολος και Μεγαλομάρτυρας, η γνωστή μας Σαμαρείτιδα.

Έζησε λοιπόν τον 1ο μ. Χ. αιώνα στην Παλαιστίνη. Γεννήθηκε και έζησε στην πόλη Συχάρ, η οποία βρισκόταν βόρεια της Ιουδαίας και κατοικούνταν από Σαμαρείτες, οι οποίοι ήταν μεν ισραηλιτικής καταγωγής, αλλά με το πέρασμα των αιώνων, είχαν έλθει σε επιμιξίες με ειδωλολατρικούς γειτονικούς λαούς και γι’ αυτό θεωρούνταν εξωμότες από τους Ιουδαίους και υπήρχε μεταξύ τους έχθρα. Και όντως, οι Σαμαρείτες ζούσαν ζωή περισσότερο προσαρμοσμένη στους Εθνικούς, παρά στους Ιουδαίους. Η Σαμαρείτισσα Φωτεινή ζούσε και αυτή ζωή έκλυτη, αλλάζοντας συνεχώς άνδρες. Φαίνεται ότι ήταν γνωστή στην πόλη και όλοι την στιγμάτιζαν για την αμαρτωλή ζωή της. Σημειώνουμε πως δεν γνωρίζουμε το πρώτο της όνομα, διότι Φωτεινή ονομάστηκε όταν πίστεψε στο Χριστό και έλαβε το άγιο Βάπτισμα αργότερα.

Κάποτε ο Κύριος, σε μια από τις περιοδείες του στη Σαμάρεια, βρέθηκε στην πόλη Συχάρ και στάθηκε έξω από την πόλη σε ένα ονομαστό πηγάδι, το οποίο, σύμφωνα με την παράδοση, το είχε ανοίξει ο πατριάρχης Ιακώβ πριν από δύο χιλιάδες χρόνια από τότε. Ο Κύριος περίμενε, μόνος, δίπλα στο πηγάδι, περιμένοντας να έρθει κάποιος να του αντλήσει νερό και να ξεδιψάσει. Οι μαθητές Τους είχαν πάει στην πόλη να αγοράσουν τροφές και άλλα εφόδια. Ήταν καλοκαίρι και έκανε ζέστη.

Φαίνεται πως το πηγάδι του Ιακώβ εξυπηρετούσε την πόλη, όπου κατέφευγαν οι κάτοικοι να προμηθευτούν νερό. Καθώς περίμενε ο Κύριος, έφτασε μια γυναίκα να αντλήσει νερό. Ήταν η Σαμαρείτισσα Φωτεινή. Ο Κύριος της ζήτησε να του δώσει νερό. Εκείνη παραξενεύτηκε, βλέποντας έναν Ιουδαίο, να καταδέχεται να συζητά μαζί της και να της ζητά εξυπηρέτηση, διότι όπως προαναφέραμε, αυτό απαγορεύονταν, λόγω του μίσους που έτρεφαν προς τους Σαμαρείτες οι Ιουδαίοι, οι οποίοι τους θεωρούσαν μιασμένους. Της ζήτησε νερό και μάλιστα με αντάλλαγμα προς αυτή, το «ζωντανό νερό», το οποίο πίνοντάς το κάποιος, δεν θα χρειαζόταν να πιεί ξανά, διότι δε διψούσε «εις τον αιώνα». Ο Χριστός βεβαίως δεν εννοούσε κάποιο «θαυματουργό» νερό, αλλά το σωτήριο λόγο Του. Η Φωτεινή τον ρώτησε που θα έβρισκε τον κουβά να αντλήσει αυτό το «θαυματουργό» νερό, αφού το πηγάδι ήταν βαθύ. Ο Κύριος βρήκε την ευκαιρία να πιάσει συζήτηση μαζί της

και να της αποκαλύψει όντως μεγάλες αλήθειες, τις οποίες δεν είχε αποκαλύψει ακόμη στους μαθητές Του. Ως καρδιογνώστης κατάλαβε ότι η ψυχή αυτής της αμαρτωλής γυναίκας ήταν παρθένα και γόνιμη να δεχτεί το λόγο του Θεού. Ότι έμελλε να γίνει η απόστολός Του στη χώρα της Σαμάρειας και γι' αυτό έκαμε αυτές τις αποκαλύψεις. Της αποκάλυψε την πνευματική φύση του Θεού και την ανάγκη της πνευματικής Του λατρείας, η οποία δεν απαιτεί συγκεκριμένο τόπο, που ορίζονταν ως τότε. Της αποκάλυψε ότι είναι ο αναμενόμενος Μεσσίας των προφητών. Για να πεισθεί μάλιστα για την αλήθεια των λόγων Του, της αποκάλυψε τον βίο της.

Μετά από αυτό η Φωτεινή έτρεξε στην πόλη και άρχισε, περιχαρής, να φωνάζει και να αναγγέλλει ότι ήρθε ο Μεσσίας και για του λόγου του αληθές, της γνώρισε τον απόκρυφο βίο της. Κατόρθωσε να πείσει πολλούς κατοίκους της πόλεως να βγουν και να έρθουν να δουν και να ακούσουν το Χριστό, στον οποίο πίστεψαν αρκετοί. Ο Χριστός έμεινε στη Συχάρ δύο ημέρες κηρύττοντας.

Η Φωτεινή, διορθώθηκε, εγκατέλειψε την αμαρτωλή ζωή και έγινε σώφρων. Η παράδοση αναφέρει ότι είχε πέντε αδέλφια, την Ανατολή, την Φωτώ, την Φωτίδα, την Παρασκευή και την Κυριακή και δύο γιούς, τον Φωτεινό και τον Ιωσή. Τόσο τις αδελφές της όσο και τα παιδιά της κατόρθωσε να τους πείσει ότι ο αναμενόμενος Μεσσίας ήρθε και είναι ο Ιησούς.

Μετά την σύλληψη, το σταυρικό θάνατο και την Ανάσταση του Κυρίου, η Φωτεινή, μαζί με τις αδελφές της και τα παιδιά της κατέβηκαν στην Ιερουσαλήμ. Την ημέρα της Πεντηκοστής άκουσαν το κήρυγμα του αποστόλου Πέτρου και ήταν ανάμεσα στις τρείς χιλιάδες που βαπτίστηκαν και εντάχτηκαν στην Εκκλησία.

Κατόπιν ζήτησε από τους αποστόλους να εργαστεί ιεραποστολικά. Μετέβη μαζί με τις αδερφές της και τα παιδιά της στη Συρία, όπου κήρυξαν το Χριστό και μετέστρεψαν πολλούς στη νέα πίστη. Κατόπιν πήγαν στη Φοινίκη, σε άλλα μέρη της Παλαιστίνης, στην Αίγυπτο, στην Καρχηδόνα και τελικά έφτασαν στη Ρώμη, την καρδιά της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Παντού κήρυττε με θέρμη και ενθουσιασμό την πίστη στο Σωτήρα Χριστό, τον Οποίο είχε δει και της είχε αποκαλύψει τα μυστήρια του Θεού, μεταστρέφοντας πλήθος ειδωλολατρών και Ιουδαίων στον Χριστιανισμό.

Συχνά αναλάμβανε περιοδείες και εκτός της Ρώμης. Στα χρόνια που βασίλευε ο θηριώδης Νέρων (54-68 μ. Χ.), βρέθηκε και πάλι στην αφρικανική μεγαλούπολη της Καρχηδόνας. Ο μεγάλος γιος της Βίκτωρ είχε καταταγεί στον Ρωμαϊκό στρατό και έφτασε στο αξίωμα του στρατηλάτη (στρατηγού). Ο παράφρων Νέρωνας είχε κηρύξει τον φοβερό πρώτο διωγμό κατά των Χριστιανών, θέλοντας, ως γνωστόν,

να δικαιολογήσει τη δική του κακουργία, της πυρπόλησης της Ρώμης. Διέταξε τους αξιωματούχους του στρατού να εκτελέσουν τη διαταγή του και να συλλάβουν τους Χριστιανούς.

Μεταξύ των άλλων αξιωματικών, διατάχτηκε και ο Βίκτωρας να συλλάβει τους Χριστιανούς της Ιταλίας. Εκείνος αρνήθηκε. Μάταια προσπάθησε ο φίλος του Δούκας Σεβαστιανός να τον πείσει να εκτελέσει την αυτοκρατορική διαταγή. Στο τέλος πείστηκε ο Σεβαστιανός να γίνει Χριστιανός! Εν τω μεταξύ ο Βίκτωρας είχε βαπτισθεί και είχε λάβει το όνομα Φωτεινός.

Ο Νέρων πληροφορήθηκε το γεγονός και διέταξε τη σύλληψη των δύο αξιωματικών, αλλά και της Φωτεινής, των αδελφών της και των τέκνων της. Στάθηκαν μπροστά του και ομολόγησαν την πίστη τους στο Χριστό. Τους υπέβαλαν σε φρικτά και απάνθρωπα βασανιστήρια. Θαύματα λάμβαναν χώρα κατά τη διάρκεια των μαρτυρίων τους, ώστε πολλοί ειδωλολάτρες να ασπάζονται τον Χριστιανισμό. Τόσο η αγία Φωτεινή, όσο και οι οικείοι της έδωσαν τη ζωή τους για το Χριστό. Η μνήμη τους τιμάται στις 26 Φεβρουαρίου και την Ε΄ Κυριακή από του Πάσχα.